

HIND 5 SENTI

Õpilasleht

MUUGIL NELJAPÄEVITI

Tänast lehte 10 lehekülge

Toimetus ja talitus:

TARTUS, Promenadi 2. Ö/k. „Koolivara“, telef. 8-29.

Tallinna abitalitus:

V. Roosikrantsi 3. K. k-ü. „Töökool“.
Posti jooksev arve nr. 2188.

Tellimiste ja kuulutuste tariifid viimasel leheküljel.

NR. 11

15. JAANUAR

1936

Eds

Võistlustöö

Uue-aasta künnisel

Kõrgrõhkkond Soomemaa vallutand meie ilma,
ägavad külmas laisalt lumised väljad...

Ei taeva all puutu mul ühtegi pilvenari silma,
ning räästaall kui seisaksid mälestuse külmanud tunnid!

Kõrgepinge särava päikesepaiste ehk vallutand minugi meeli,
kui kirjutun seeaasta viimasel päeval.

Ma otsekui hoiaks meeeldi tagasi kõikkõnelevaid kurje keeli
ja räägiks nüüd ilusast südame!

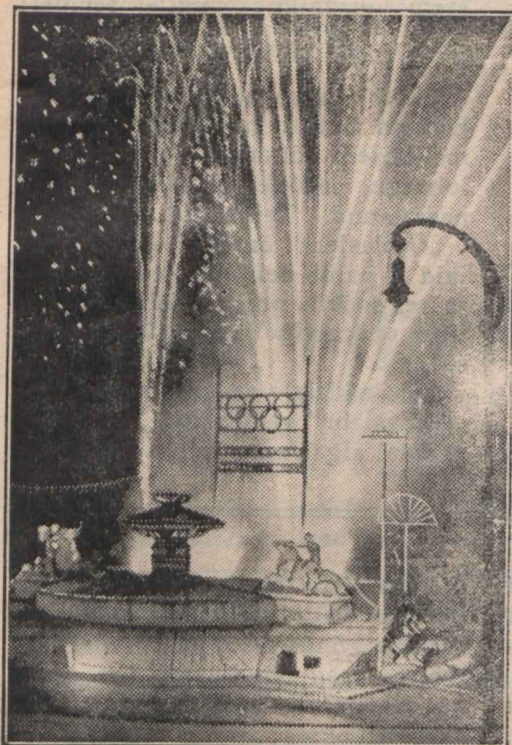
Palju ilusat, palju naeru räägib mulle päikse käes lumi,
kõrgeaatelist kumisevad sinikõrguste vöödid.

Ning kõigele mässaks mus kui külmumata tunnete meri,
mul paistavad alati helk-virvendavad tähed!

Suvi oli see, mis nii ilus... võrreldav kui kuld müüt!

Sügis oli see — mind jõud uinakust kisksid —
aga nüüd mõlemad läinud kaugele must hobusel küüt,
neid tagasi ihkaksin — ei saa, mööda must nemed ilksid...

Nüüd kõrgrõhkkond vallutand minugi südame, kust kadus tüli!
Ma lasin mu elul libiseda üle lumeväljade, vaadates üle paatreelingut!
Olgu puhas mul uusaasta kui lumine väli —
kus päike alati annab oma eriskummalise „keep smiling’u!“

SÄHVIVAD TULEJOAD
tervitavad Olümpia-aasta sündi.

Preemiad jagati

Need toredad asjad leidsid omanikud

Mitu päeva oli ja on veelgi „Õpilaslehe“ preemiate vaateaken Tartus „Koolivara“ aknal olnud noorte huvialuseks ja koolides kõne-esemeks.

Pühapäeval aga leidsid kõik need toredad asjad endile uued peremehed. Preemiasaajate nimekiri oli üpris pikk, kuid ka preemiate üldarv ulatus üle 200, nii et komisjoni-esindajate tööpäev kujunes poolpäevaliseks.

Jagamisel langesid soome preemiad järgmisile õnnelikele „Õpilaslehe“ sõpradele:

KONSTRUKTOR-EHITUSKAST (2 kompl.) läks Narva II algk. õpilasele Gerhard Hürri’le.

FÜÜSIKAKAST langes Kaagvere Lastekodu kasvandikule Lembit Leetsi’le.

NÕIALAEGAS läks Joh. Tadolder’ile Patkülas.

ELEKTRIMOOTORI omanikuks sai OTEPÄÄ ÜHISGÜMN. ENESE-ARENDAMISRING.

LENNUKMUDEL (Soomest mitte-saabunud välitelefoni asemel) — Kurt Martin’ile Rava algk.

Teised kodumaised preemiad langesid järgmisile „Õpilaslehe“ aastatellijaile (sulgudes on preemia annetaja firma nimi):

AKVAARIUM KULDKALAGA („Töökool“, Tallinnas) — Tallinna 9. algk. III-b kl.

SUUSAD (Tartu Spordiriistade Vabrik) — Erich Schönfeldt’ile Kaareperes.

VÖRKPALL — E. Rannik, Kohtla-Järve algk.

FOTOAPARAAT — G. Bohn, Tartus.

SUUR TORT (kondiitriäri J. Lill, Tartus) — Harry Kriips, Tartu 2. algk.

SUUR TORT (kohvik Ko-Ko-Ko, Tartus) — Dagi Sööt, Tartus.

„**TALUPERENAINE**“ pool aasta-käiku („Talup.“ talitus) — Helmi Piluste, Räägu ag.

„**EESTI NAINEN**“ poolaastakäiku („E. N.“ tal.) — Paul Suuban, Käva-küla, Kohtla-Järve.

„**TALUPERENAINEN**“ poolaastak. („Taluperenaine“) — Elsa Taavet, Saadjärve algk.

„**EESTI NAINEN**“ poolaastak. („E. Naine“) — Kadriina algk. nr. 7. Juuresolev nr. näitab järjekorras tellijat üksiknr. kaupa tellijate hulgast selle kooli tellimislehel.)

50% HINNAALANDUS (saapa-kaupl. K. Sööt, Tartus) — O. Uus, Tartu I. 12. algk.

1) loe: kiip smiling — „säilita naeratus“.

Naeratagu õnn Teile kogu aasta!

Õpilasleht

TAITESULEPÄÄ (F-ma „Teadus“, Tartus) — Ulla Uudelt, Roela, Raiküla.

PILDISTAMINE $\frac{1}{2}$ tos. (Fotoateljée L. Kriisa, Tartus) — Ülo Nupp, Tartu.

SUURE LÄATSAGA TASKULAMP (F-ma P. Lall, Tartus) — L. Hek, N.-Jõesuu.

GRAMMOFONIPLAAT vabal valikul (F-ma „Teater & Muusika“) — Lea Viira, Tartu l. 5. algk.

KARP MAIUSTUSI (F-ma I. Mälson, Tartu) — J. Kuulmann, Ruusa.

PEENRAHAKOTT (F-a J. Busch, Tartu) — Laine Loo, Tallinn.

SUUR KARP VESIVÄRVE („Postimees“, Tartu) — H. Punnan, Kastrevõnnu, Võõpste.

SUUR KARP VESIVÄRVE („Postimees“, Tartu) — Leida Somer, Viru Kabala, Nõmiste algk.

Pääle nende ja paljude teiste ruumipuudusel mainimata jäänud esemeliste preemiade jagati veel raamatuaasta puhul kirjandust üle 10.000 senti väärtuses, mida annetanud k.-ü. „LOODUS“,

EESTI KIRJANDUSE SELTS, k.-ü. „RAHVAÜLIKOOL“, k.-ü. „POSTIMEES“, kirjastus „PÄÄSUKE“ jt.

Hinnalisemad raamatud langesid järgmisile „Õpilaslehe“ aastatelli-jaile:

Kuldraamatuist „JOHN WORKMAN“ — Lennart Mihkelson, Otepää, Pühajärve algk.; „TALISMAN“ — Heino Moksi, Tammistu algk.; „MADALMAADE VABADUSVÕITLUS“ — Kaljola Kirt, Tartu l. 4. algk.; „BIBI SUUR REIS“ — Jolanda Roots, Tartu l. 5. algk.; „VIIBURI PLAHVATUS“ — Kaljola Saarman, Keeni; „BIBI JA OLE“ — Maimu Põldmäe, Tallinn; „QUO VADIS“ — Tõnu Kaarma, Tartu.

„DON QUIJOTE“ — Mõtsar, Tartu l. 4. algk.; „ÜJUMISE ÕPETUS“ — Kalju Seil, Võru, Lahe; „SOOMUS-RONGIDE DIVIISI VABADUSSÕJAS“ — Albert Kaarman, Väandra; „TÖÖ ALGUS“ — Endel Pugast, Peri, Sika; „TOM SAWYERI JUHTUMISED“ — H. Mihelson, Värskä; „KOLM KANGELAST“ — Valma Pihelgas, Tallinn; „KÜLMALE MAALE“ — Ardu algk, nr. 3, Triigi; „TOM SAW-

YER SALAUURIJANA“ — Torila algk. nr. 5; „MU VÄIKE TROTT“ — Harry Verder, Tartu; „VALIMIK NOVELLE“ — O. Bachman, Tudulin; „DEDEKTORAPARAADID“ — Vello Torn, Kiidjärve, ja veel hulki teisi raamatuid paljudele „Õpilaslehe“ lugejaile, mida ruumipuudusel avaldada ei saa.

Seekordne „Õpilaslehe“ preemiate suurjagamine on läbi. Üle 200 „Õpilaslehe“ sõbra sai hinnalise eseme omanikuks, millel tempel:

„ÕPILASLEHE“ PREEMIA“

Kuid teadke kõik, et „Õpilaslehel“ on alati tagavaraks veel mitmekesiseid üllatusi — seepärast lohtugu, kellele seekord õnn ei naeratanud. Teinekord...

„Õpilasleht“ õnnitleb kõiki võitjaid ja palub neid, kel see võimalik ja kes soovib, preemia isiklikult talitusest ära viia tuleva nädala jooksul.

Sel nädalal on preemiad veel „Õpilaslehe“ vaateaknal ja tuleval nädalal algab suur laialisaatmine.

Värdis uue-aasta kiri

Armas onukene!

Soovin Sulle õige hääd uut-aastat ja veel kõike muud meelepärast! Soovin nõnda kõvasti, et kõik Su tahtmised sel aastal täituksid, kas või ühekorraga.

Minul on ka väga palju kasulikke ja ilusaid soovide. Ma küll hästi ei usu, et nad kõik mul täide lähevad, aga ehk pooled ometi, päälegi kui sina, onukene, omalt poolt ka mulle hääd soovid ja tahad ning kogu aasta iga päev minu pärast põialt pead. Sa ju teed seda, onu, oma kalli Värdis pärast. Kui sa hakkad hoidma, ära sa siis enam lahti lase!

Kirjutatan sulle siia mõned oma soovid, et sa näeksid, et mina mitte ei mõtle tühjale asjale.

1. Soovin, et N-täht kaotataks tähestikust ja number 2 numbrite hulgast, sest need mõlemad rikuivad jõulurõõmu. Kui enne pühi koolist vabanesime, ütles õpetaja, et minge nüüd rõõmu- ja rahupühi pidama. Aga mis sa ikka rõõmus-tad, kui tunnistusid on ainult N-id ja 2-ed. Või mis rahupühad need on, kui ei ole rahu olemaski. Iga päev muud kui üks tapmine ja tagajamine. Õnn, kui sain suusad

salaja kätte. Pistisin siis metsa poole ja ei tulnud sööma ka. Ja mis sa veel söödki, kui pole rahu kuskil. Oleks veel kästud, et Värdis, mine jooda lambaid või too hagu sisse, aga nemad — õpi, Värdis, loe, Värdis;... Ah!

2. Soovin, et kõik kasepuud ja luuahaod ühes vartega ülemuse poolt lastaks kokku koguda ja linna turuplatsil suure pidulikkusega põrmuks põletada, siis tuleks jõuluvana kord ka vitsata. Mõtles, onuke, mis nendesinaste pärast peab kõik kannatama vaene väeti inimene! Oleks veel, et jõuluvana tuleb salaja, annab ära oma sirakad, kui keegi ei näe, ja ta ise muidu ei saa leppida, või kui see komme on, ja läheb oma teed. Aga kus sa sellega! Ta tuleb, kuid on koos terve vallahavas: vallavanem ja kõik, koolivanem ja kõik, — kuusk kui põleb ja puha! Siis ta tuleb ja küsib niisuguseid asju, mida keegi siin ilmas pole näinud ega kuulnud. Minult pärib, et mis sajandil elas „Lembit“. Ütlesin, et elab praegu, istub minu ees ja tal on roosad kõrvalestad, sest poisid näpistavad teda kõrvast. — Ma mõtlesin muidugi Kõiviku Lembitut, sest mis minul on asja kellegi „Lembituga“, kes suri mitmesaja aasta eest Abessiinia sõjas või kus...

Siis küsis veel, et mitu on 2x2. Teadagi, et teadsin. Arvasin, et vanamees naljatab. Koolmeistri Uini — va vigurivänt, müksas ka tagant „Ütle 5!“ ja ma ütlesin siis — 5.

Laskis siis jõuluvana mul selja pöördä kalli vallahava poole ja toetuda õndsasti peopesadele... Oh, sa saad nüüd isegi aru, miks ma vihkan iga kasepuud, mis veel kasvatab oksid...

3. Soovin, et see kunagi välja ei tuleks, et mina kolmandal pühäl isa suusad katki sõitsin. Praegu on see veel saladus. Asetasin katkise suusa varsa jäljesse. Isa arvas, et hobune suusa katki sõtkunud... Mul on praegu veel hingepiin... aga...

4. Soovin, et emakeele õpetaja igal hommikul astuks voodist välja parema jalaga, et matemaatika õpetaja lähöks ära ja et ajalooõpetajat üldse ei oleks.

5. Soovin, et Käki-Liide mitte niipalju ei kaebaks, kui mina teda kogemata patsist tõmban, mõnikord...

6. Et Lubjasaare-Ants pandaks minu kõrvale istuma. Temal on õigekirjutus ilma veata.

7. Rebase Salmele soovin, et ta varba ära väänaks, sest tema naeris kõige kõvemini, kui minul juhtus eelnimetatud õnnetus.

8. Jutale, Saariku talust, soovin, et keegi kingiks talle siidirätiku, sest tema ütles kord teistele: „Mist te Värdist tahate, tema on ju tore poiss!“

Ole hääd, vasta nüüd varsti, mis sa arvad minu uue-aasta soovidest!

Veel kord hääd uut aastat soovides

Värdis.

Kui avasilmi vaadelda elu, siis näeme oma ümber kindlaks kujunenud isiksusi — tüüpe. Nende väljendused, tegevus, teistesse suhtumine on tihti erinev ja pakub ainet kunstiteosele. Inimesed, loomad, eided, taa-did, isegi kasvav puujändrik — õppigem nägema ja kujutama neis peituvat omapära. J. Liivi „Räpsi Rein“ on kõrvalkujuna teoses ometi enim meelejääv.

E. T.

Evald K.

VÕISTLUSTÖÖ

Olin „õpetaja“

Kas teist keegi teab, kui sant on olla õpetaja? Aga mina olen selle ameti ära proovinud.

Koolist koju jõudes ja natuke vanemaid aidades, asusin õppimisele, hakkasin ülesandeid lahendama...

Aga mu noorem vend hiilis laua juure, võttis mu lahtioleva raamatu ning pistis sellega minema.

Tõusin istmelt ja läksin poisipõngerjale järele. Oleksin teda juustest tutistanud, kuid isa juhtus tuppa tulema. Sellepärast ütlesin setu: „Küll ma su tembud lõpetan!“

Otsisin „Kuke-aabitsa“ üles, kutsusin venna enda juure, kes kuidagi tulla ei tahtnud. Nii algas mu kooliõpetaja amet. Hakkasin poisile tähti õpetama. Algasime a-ga. Ütlesin A ja käskisin teda järgi ütelda. Kuid tema ei ütelnud A, vaid L. Ma käratasin: „Ütle A!“ Kuid vend ütleb ikka L. Siis ma vihastusin ja tutistasin teda juustest. Vend karjatas „Ai!“

Aga see tutistamine natuke ikka aitas, — ütles kohe A. Nüüd läksime B juure. See läks ilusasti. Ka teised tähed läksid hästi kuni H-ni. Sellega oli jälle suur tegemine. Ta ütles H asemel jälle L. Meelituste ja ähvardustega ütles lõpuks ikka H.

„Tänaseks ehk aitab,“ julges ta nüüd ütelda. „No olgu,“ olin ka mina nõus. „Aga homme olgu täna õpitud tähed selged!“ Lõpetasin tunni ja lasksin tal minna. Ta jooksis rõõmuga kohe õue.

Arvate, et tal teisel päeval tähed selged olid? Vale! Oli jälle mässamist ja rassimist. Ikka oma paar nädalat võttis aega, enne kui poisipõngerjas sai selgeks need „hariduse allikad“.

Valge hülreke

VÕISTLUSTÖÖ

Minu esimene seiklus merel

Olen küll ise selle läbi elanud, kuid et tol ajal olin ühe-aastane, siis võin jutustada ainult seda, mis vanemalt olen kuulnud.

Minu isa teenis kaitseväes Aegna saarel. Ühel

veebruari kuu päeval sõitsid vanemad minuga puhkusele saarele tagasi. Tallinnas kuulsime, et meri olevat juba kattunud jääga. Hobustega küll veel ei tohtivat üle sõita, kuid väike jäämurdja „Tallinn“ pidi katsuma saareni läbi tungida.

Sõitsime Tallinna sadamast kell 9 hommikul minema. Vanemal oli muretsetud terve talve jaoks toidumoona ja muid asju, sest saarelt ei saa ju talvel midagi osta. Sääil elavad ainult sõdurid. Esialgu läks merereis hästi, sest laev sõitis mööda suure jäämurdja „Suur Tõllu“ renni, mis öösel suure külma tõttu oli kattunud vaid õhukese jääga. Poolal teel tuli pöörduda paksu ajujää sisse. Sääilt muutus sõit väga raskeks. Vaevalt mõne sammu sai korraga edasi, siis pidi jälle tagasi sõitma, et uut hoogu võtta. Pääle selle teinud jääpangad, mis kogu aja vastu laeva seinad löid, hirmsat kolinat.

Õhtu kella kuueks, kui juba pimedaks hakkas minema, ütles kapten, et mingi meie jala mööda jää. Ei olevat karta midagi, kui jää on nii tugev, et isegi laev läbi ei saa. Panime asjad ühe suure ree pääle, mis ka saarele viidi. Kümme sõdurit hakkasid rege vedama. Isa võtnud mind oma palitu hõlma ja hakanud kiiresti saare poole sammuma. Saareni oli veel neli km.

Kui olime umbes kaks km ära käinud, algas kange torm ja lumetuisk. Midagi polnud enam näha. Ainult tuule järgi hoidnud vanemad õiget suunda. Sõdurid olid vahepeäl eksinud, Viimsi randa jõudnud, ree olid nad ka maha jätnud. Tormi algul sattus isa öösel tekkinud noore jää pääle, mis väga libe olnud. Kuna torm oli otse vastu, ei saanud enam edasi.

Kartes et mina, kes kogu aeg magasin, ära võin külmada, hakanud isa neljakäpukil edasi ronima. Nii viisi jõudnud viimaks ühe prao juure. Sääil olnud jää niiske ja lumi seetõttu kinni külmanud. Mööda seda pragu saanud viimaks ikkagi saarele, kuigi suure ringiga.

Kodus olid lilled ära külmanud ja saunas üks upunu, kes samal päeval läbi jää merre oli kukkunud. Öösel oli saadetud 20 sõdurit rege otsima. Kui selle viimaks leidsid, sidusid pika ridva põiki üle ree. Sadama ligiald aga murdus jää ree koorma all ja regi vajus ühes kraamiga merre. Hommikul olid meie asjad täitsa jääks külmanud. Suhkrut polnud enam, see oli kõik sulanud, ja üks punane raamat oli pesu kirjuks värvunud. Terve päev kulus selleks, et jääpangast asju lahti sulatada. Vanemad said selle seiklusega palju kahju, ainult minul ei olnud midagi viga. Isegi nohu ei saanud õnneliku õnnetuse tagajärjel.

Kirjavastused

Kotkas. Vastused Teie küsimusele on nr. 7 juhtkirjas.

J. K. Põltsamaa. Sel aastal hilines — vaatame järgmisel.

V. S. Tartu (Vanamoodne, kuigi vaimukas), Uku, Viljandi (Esimene salm kindla vormine, hea, kuid teine sootuks rappa läinud) — ei.

Vamb. R. Jõgeva, „Pirita“ (Leht — ei), Hans K. Tartu, (vajavad pisut kohendamist) — eelvõistlustel.

Joh. K. Haapsalu. „Raamat“ meeoluline — kaalume. Lehte „oraste“ pääle me ei saada. Seda tuleb tellida ja kaastöö ilmudes saadame honorari kätte.

V. V. Kaberneeme. Usaldusmehed organiseerivad kohal lehe levikut ja kaastööd. Juhtnõore on raske anda. Tuleb jälgida lehe üldist taset ja suunda. Kaastööd vajame eriti populaarteaduse alalt, kuid ka teie mainitud kehalisest kasvatuses.

Kolmas osa

TALLINNAS.

Tallinn. Milline kihelev rõõmutunne! Sõjajutud suus... Ruttu omakseile külla, siis linna mööda ringi lippama. Igalet vastutulijale tahaks nagu tervituseks hõigata: meie aitasime venelasi ja punaseid Tallinna alt minema peksta! Need on juba kaugel... Meie... mina olin üks neid...!

Aga kas teate ka, kui viletsasti saab liinil süüa: hommikul kateljokki musta kohvi ja kantsakas leiba. Kuid millist leiba? Aganaleiba, millist ma oma elus veel pole saanud. Leivas aganad ning keed on pikad ja kõditavad kui neelad. Aga hiljem metsas sõdurid ajavad verd välja..., aganad lõikavad!

Pääle lõunat antakse kas putru või liitri ligi herne-suppi. Meie kõhud on alati tühjad, alati oleme näljased..., eriti veel siis, kui päevad on palavad, kui tuleb lahinguid lüüa ega ole võimalik rongilt lahkuda, et ligidal majadest söögipoolist otsida, osta ja kerjata...

Ja räpas tuleb elada! Ärge häbenege meid, oma lahingukangelasi, et näeme väliselt nii viletsad: kantud sineleis ja määrdinud valgenahkseis pihtkasukais! Mustusest meeste ihul on villisidki. Kuid täna käisime saunas!

Ja külm on säääl ka! Komandos kuulipildujate luugid on ju sagedasti lahti. Talvekülmal ja tuisul täieline vabadus sisse ja välja käia. Komando keskel on küll väike raudahi, milles alati tuli, mille rauad alati punased. Aga kaugele selle soojus ulatub!

Minu hambad kardavad külma. Ööd läbi nad valutavad. Minu magamiskohaks on kitsas laud vaguni külje all, ahjukese suu ees. Öösi magades hambavalus olin ahjusuule liialt ligi nihkunud, minu papaaha on ülalt veidi kõrbenud — mis kaaslastele naljamärklauaks, — aga mis sellest...

LAULUGA LAHINGUSSE.

Järgmise päeva hommikul ärkasime aga juba vabastatud Rakveres, kuhu meie rong nõuti diviisiülema kindral Tõnissoni käsutusse. Väike elutu linnake — seda oli eriti tollal Rakvere. Ärahirmutatud punaste süngest veretööst ja hirmul, ehk nad pääsevad veel tagasi ja uuesti ühishaudadesse veavad oma võimu ohvreid, maamehi ja linnakodanikke, kes vaid nende mõtteilmale ja usutunnistusele ei näi ustavad... Tänavail liikumine puudus peagu üldse.

Rongimeestel siin peatumine on muutunud päeva päält tüütavaks. Kuna Rakvere taga sillad purusta-

tud, ei ole mõeldagi, et peatselt pääseks Narva sihis tegutsema.

Aga soomusrongid nr. 1 ja nr. 3 sõitsid Tartu sihis, löövad edasi, ründavad ja võidavad... See häirib mehi eriti — meie istugu aga Rakveres, käed süles!

Tõepoolest, teised peavadki palavaid lahinguid. Teel Tartu vallutatakse Voldi jaam lahinguga. Siis rongi päält üksikud mehed eesotsas soomusrongide üldjuhi kpt. K. Partsiga lähevad Voldi mõisa päale, teel sinna lagedal löövad segi roodu venelasi ja siis lõikavad kaheksa mehega mõisast venelaste taganemistee.

Arvukas venelaste väesalk, mis Voldi mõisas asub, piirab omalt poolt julged taganemistee sulgejad, viimaste pihta avades tiheda tule. Meie omadel päälegi padrunitagavarad on lõpul. Nende ärapäas näib juba võimatuna. Mehed roomavad mööda maad, et pääseda tule alt. Kuigi on pime, nende liikumist on nähtud, jälle sajab kuule, keda haavates, kelle mütsi, sineli läbistades.

„Üles, lauluga!“ käsib kpt. Parts. Teist teed pole. Parem langeda võitjatena lauldes ja püsti kõndides, kui et kraavis läbilastud saada.

„Eestima, mu isamaa...“, algab laul, paisub ja rõkkab jõuliselt, vägevalt üle vaenlase püssitule. Paugutamine vaikib. Punased kuulatavad — küllap läheneb suurem väekoondis lauluga!

„Anname alla!“ kostab vene keeles.

Lauljate kolonn peatub.

„Püssid kokku!“ karjub kpt. Parts.

Venelasi kogub aralt siit ja sääält, kes end alla annavad.

„Püssid maha! Rivistuda!“ on uus käsklus. „Edasi!“

Ja nüüd liigub edasi kolonn, mis pole enam suur kaheksa, vaid umbes nelikümmend meest, jälle lauluga...

„Anname alla!“ kostab ringi uusi häáli.

Kolonn pöörduv maanteelt alleed mööda parki, sääält härrastemaja sihis. Kostab vaid võimas eestlaste laul.

Härrastemaja ümber nähtub kogusid.

„Kes on?“

„Omad, soomusronglased...“ Omad olid omadele appi jõudnud.

Algab mõisa puhastamine...

Öine pilt Vabadussõjast, eestlase vabadusvõitlusest, mil siis, kui kuulid lõppesid, mehed püsti hüppasid ja lauluga sundisid vastase alla andma!

(Järgneb.)

Ilma haiget tähele panemata algas Suur Üksildane otsekohe ettevalmistusi. Kõige enne pani ta neli üm- margust kivi tulle, et neid kuumendada. Kogu selle aja jäi ta istuma hilkumatu, poolusletud silmadega. Pääle selle, kui ta oli veendunud, et kivid on küllalt kuunud, haaras ta oma arstitrulli ning hoidis seda samuti tule kohal. Tolmune Täht vahitis trummi, kael

mat ja äärmist. Saada. Ta ei soovitud midagi muud, kui teiste tule- tust sisse tulevad! Vahet see siiski ei toogi õne- mitte! Kui piinlik, kui need just keset arstimisti- kui seigus, kas suurele nõiale meeldib ilmuda või ta ometi ei oleks kolme teist arsti ennemi kutsunud, Suure Üksildase tulek tegi Nikana närviliseks. Kui

nahkade puntra taga. ravialust mitte ärritada, hoidis ta enese varju pühvi- seda ei võinud mitte lihtsalt mööduda lasta. Et aga naema haigestumine oli liiga suurepärase vaatemäng, Loomulikult ei puudunud ka Tolmune Täht. Va- konda kokku kutsuda.

Igavene Haudaja just selleks haige on, et suurt selts- beid mitte tundja oleks tingimata saanud muise, et Telk oli inimesist ülitais. Iga indiaanlaste kom- seloojangut tuli, oli Igavese Haudaja seisukord halb. Kui Suur Üksildane õhtul, tund aega pääle päike- Arstirohu valmistamine.

KUUES PÄÄTÜKK.

toidetakse, nendega kõneldakse, neid koheldakse suu- rima lugupidamisega. Ristiusu mõjul said halvad in- mesed pääle surma järjest raskema karistuse osaliseks: nad ei leia hauas rahu ega suhtu elavasse häatahtli- kult. Neid õuduselugusid, mis neist (kummitus, näi- dis, vilbus) esile kutsutud, on eestlasil haruldaselt rohkesti. Nii on saanud kodukäijast kuradi kõrval tähtsaim eesti rahvausundi kuju. Haigused on surnute tekitatud.

Nõiduseusu üks huvitavamaid kujutelmi on nõiast irdunud hinge tulejoana lendlemine, tulihän- naks, pisuhännaks või virmaliseks käimine. Hilise- mal ajal nõia kuju on alati halvatähenduseline: kadet- sev, pahategija, kuradi käsilane. Vahetegemine paha- tegija nõia, võluja ja häädtegeva t u n d j a v ö i t u u - s i j a vahel on kaunis ebaselge. Orjaajal rahva mo- raalne pahenemine hirmu ja kadetsemise mõjul aren- das just teise õnne hävitavat nõidust.

Ristiusk muutub paganlikuks. Jumal on kõrval- kuju: esimest osa mängib kurat. Tema on tegelikult kõige vägevam: hääd ei sünni peaaegu ilmaski, kurja alati ning igalpool. P ü h a k u T õ n n i kuju hoiti aidas ja võõrustati seda kõige uudsega. Hääd ja hel- lad vaimud Maarja ja Jeesus olid rahvale viimseks usuliseks toeks.

PROOSA JUTTUDEST on kõige enam levinud nõidusjutud, eriti orvust ja kurjast võõrasemast, loo- maks ja linnuks moondumisest, imeelukaist, truudu- sest, ussikuningast, vaesusest ja ülekohtust. Morali- seeriva kalduvusega jutud on enamasti pärit rooma- või kreeka-katoliku kirikult. Suur on eesti rahvanal- jandite hulk, tähelepanuväärne nii rõhutud rahva juu- res. Eesti rahvanalja suurim ja armastatuim kuju on vanapagan, lollakas kurat, oma kaasmängija Kavala Antsuga. Väga viljakad on oldud kohalugude jutus-

midagi.”

haga, ”mõmises ta nagu muuseas. ”Tema jälgedes on ”Nii jooksevad ainult hundid, sääraselt, kogu ke- kud liigutused.

nema. Suurele Üksildasele hakkasid silma ta paendi- oma tänu väljendamiseks, pöördus ja jooksis ruttu mi- tama, see oli poisile selge. Siis kummardus ta lihtsalt, pärast. Rohkem sõnu ei saa Suur Üksildane enam kao- Puna loi Tolmusele Tähele palgesse võidutunde ”Kui päike oma majja on läinud, siis tulen.”

läänepoolsete künngaste harju puutus, ning lausus: Ta viipas kääga päikese poole, mis nüüd peaegu oleks ta uuritud hundi silmi.

aega, ja siis silmi kõrvalle pöördes tundus talle, nagu mõistatuslik on selles pois. Ta vaates veel tükk test või hingelaadist, polnud mitte tabanud, mis see tatud lugema inimese näost väiksemaidki jäigi mõt- vaks teistest poistest? Tema vilunud silmad, harju- endalt, mis selle poisi tegi nii põhjalikult jahkumine- hel oli ebamugav tundmus. Mis see siis oli, küsis ta nagu täiskasvanu käsk. See oli üllatav asi. Vaname- Üksildasele, vägevale arstile kõnelda sõnu, mis kõlasid valt rohkem kui laps, omas julgust temale, Suurele polnud sääras veel näinud. Lihtne indiaanlane, vae- Imestunult vaates Suur Üksildane poissi. Tema kides.

vaatasid, läigatasid, otsesegu seisaks ta hing lee-

tamisega, mis puudutavad mitmesuguseid loodusmoo- dustusi, nagu allikad, mäed, orud, metsad, jõed, asu- tusi, nagu kirikud, kabelid, lossid või jälle asulaid.

EESTI RAHVALAUL jaguneb kahte ossa: lõpp- riimiga ja lõppriimita. Viimane on vanem, esimene alles kirikulaulu ja kirjanduslike luuletõlgete mõjul tekkinud. Vanemal rahvalaulul on lõppriimi asemel alliteratsioon ja assonants ning sama mõtte kordamine ühes ja samas laulus (parallelism). Jutustav element peaaegu puudub. Valitsevaks on meeololu, tunde- elamus või igapäevase elu pilt. Tundmuste väljenda- mises ollakse väga tagasihoidlik, paiguti mõistu-rää- kiv. Aga eesti rahvalaul sisaldab palju hellust ja soo- just. Suuresti on see tulnud sellest, et eesti rahva- laulu loojaks ja leelutajaks oli päämiselt naine. Meestelt on pääasjalikult töölaulud. Rahvalaulus ja selle läbi püsib eestlase hingeline elujõud läbi pikkade masendavate sajandite värskena ja loomevõimelisena.

EESTI RAHVA MUUSEUM.

Eesti ainelise vanavara talletamispaik — Eesti Rahva Muuseum, asub Tartu lähedal endises Raadi mõisas. See on asutatud 1907. aastal Jakob H u r d a mälestuseks. Muuseumi asutamise kavatsuse algata- jaoks ja selle loojaks olid Oskar Kallas, Kr. Raud, V. Reiman, J. Tõnisson j. t. Selle ülesandeks seati eesti rahvateaduse igakülgne edendamine.

Oma tegevust alustas ERM 1908. a., alates üle maa intensiivse ainelise vanavara kogumisega, mis andis häid tagajärgi. Praegu on koondatud muuseumi ko- gudesse üle 30.000 eseme. Sellest hulgast on külستا- jaile vaatamiseks välja pandud ainult 7000 eseme üm- ber 20 saalis. Ülejäänud osa saab kasutada ainult uurimise otstarbel.

Ning ta silmis, mis kindlalt ja liikumatu arsti näkku ja liikumatu, näis ta nagu noor kuusk tüüne ilmaga. Järsult, nagu alustanud, lõpetas ta. Seistes sirgelt dirajale, kuid tal pole soovi sinna minna."

lik olevat. Kui sa ei tule, sunnib valu ta minema hunda. Haudaja juure, kes ennast oma sisimas ei tunne õnne- ma. Mind saadeti sind paluma mu vanaema, Igavese rase tooniga, et see peaaegu kolmas nagu karjuline:

Pikkamisi tõusis pois ja vaatas teravasti arsti sil- oma maja, saavad varjud alati pikemaks."

"Ja," vastas ta piduliku. "Kui päike läheb tagasi Suur Üksildane mõistis.

"Varjud pikenevad."

näaku ning ütles:

vanaema vaatama tulla. Poiss vaatas seepärast värvitud tusti tegema kaasatulemiseks, juhul, kui ta kavatseb oleks Suurel Üksildasel juba aeg hakata ettevalmis-

Pikkamisi hakkas Tolmusele Tähele tunduma, nagu jälle ei räägitud kaua ajal midagi.

vanaema."

lihtsalt ei leidnud julgust lisamiseks: "Aga mina loin "Ei," ütles ta lõpuks. "Ei ole rohtu tehtud." Ta tarvivad.

nud, kuid need polnud särased sõnad kui arstid neid posimisest. Vanaema oli küll sõnu sinna juure rääki- iga terveksstegev toiming peab ikka olema saadatud kuid polnud tõenäoliselt siiski mingid arstimid, kuna pihitida. Tema loogid olid küll arstimitena mõeldud,

F. Linnus (1895),
etnograaf (rahvatead-
lane), E.R.M-i direktor.

Oskar Loorits (1900),
rahvaluuleteadlane, E.
Rahvaluule Arhiivi ju-
hataja.

Päale selle kuulub muuseumile veel rikkalik päevapiltide kogu (15.000) ja samuti jooniste ning kirjel- duste kogud. Nende pidevaks täiendamiseks on loo- dud ülemaaline kirjasaatjate võrk. Ei puudu ka kogud hõimurahvaste ja mõningate looduserahvaste ese- meist.

Eriosakonna moodustab kultuurilooline osa- kond, mis asutati 1922. See sisaldab näiteid vanemast välismaade kunstist mitmel alal, eriti aga eesti ja balti kunstnike töid. 1932. a. päale on eriline ruum pühen- datud Tartu linnasse puutuvate kultuurilooliste eseme- tega. Kultuuriloolise osak. juure kuuluvad ka mün- tide, relvade jne. kogud.

Eesti Rahva Muuseumi tähtsaimaks osakonnaks on Arhiiviraamatukogu Tartus, Aia tän. 42, mis oma 120.000 köitega on suuruselt teine raamatukogu Eestis, oma eesti ja Eestisse puutuva kirjanduse ko- gude täielikkuse poolest aga esimene. Säälsamas

40
sulgidega ehitatud, ning igalüks neist kandis oma väärkalkit telki. Kõik olid üleni värvitud, pärlite ja väga oli kartnud. Mitte vähem kui neli arsti astusid Keset arstimistalust juhtus see, mida Nikana ni- mad ahvardasid pääst välja hüpata.

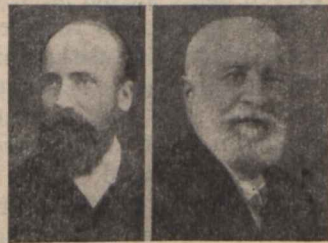
Täht jälgis kõiki ta liigutusi säärase aplusega, et sil- ma. Siis tõusis ta ja sammus haige juure. Tolmune et need tema käsi juhataksid haiguse pesapaika lei- kaded selle kohal ning palus päikese ja pühvi vaim, männipuu tükid sellele. Suits tõusis üles, nõid hoidis. Kui laul lõpu oli, võttis ta tules söe ning pani mõned salmi lõpus tegi Suur Üksildane haukuvaid häälitsusi. laul pühviteest, huntidest ning mürtistamisest, ning iga vahel trummile loti. See oli väga tähelepannuväärne ning algas oma arstimistalust, mille juures ta vahete- võoras telgist oli lahkunud, tõstis ta trummi kõrgele Nipea kui Suur Üksildane kindel oli, et viimne nähtamatuks jääda.

kade varju, tegi enese nii väikeseks kui võimalik, et Tolmune Täht aga, kägerasse tõmbununa pühvlinah- sid siis külastajad üksikute järel elavates välja. betud olud, sest suure arsti sõna on seadus. Nii lük- Nikana on telgist lahkunud. Ettekäänded oleksid tar- tema võib arstimisega alles siis alata, kui kõik, päale Suur Üksildane kokkutulnud inimesi, ning seletas, et päikest. Kui trummi küllalt oli soendatud, vaates vast. Särav-punane kera selle keskel pidi tähendamata oli kollaseks värvitud ja pidi kujutama pülvitut tee- üle pühvlinahkade pingutatud, nagu mingit imet. See

mänge ja tantse, pulma- kombeid, mitmete tähtpäe- vade pühitsemise, pühakud Pendi ja Pireti, kiriku- meister Olevi, Leigri, va- ravedaja k r a t i, majavai- mu t o n d i ja n ä k i. Kõi- ge suurem on s a k s a lae- nude hulk. Säält on pärit enamuses nõidade ja nõi- duseusk, nõiakombed, puuk, soend, vanapagan, kääbused ja maa-alused. Viimaste puhul võib ka rootsi mõju teatavat osa mängida. Esiajaloolise aja germaani mõjuna, päämi- selt viikingite kaudu tuli meile Thor, kus ta sai Taa- raks. Vanemal rauaajal mõjutasid gootid meie ma- tuse- ja pulmakombeid ja andsid loodusnähet kait- sevaimu h a l d j a mõiste. Algupäraselt eestlane ei uskunud kaitsevaimu, vaid vaimu kui eseme või olendi loomulikkude hinge. — Kirjanikkude loodud on kõik meie jumalate kujud: Vanemuine, Ilmarine, Lämme- küne, Tabovane, Viboane, Ahti, Linda j. t. Salme, Murueit, Pikker, Uku j. t. ei esine rahvausus jumala- tena.

Ehtsa eesti usundi aluseks on loodushaldjate-, sur- nute- ja nõidadeusk. Terve loodus oli hingestatud nagu inimenegi. Surnute hinged elasid edasi ja neil püsis vahekorid elavatega. Surnud elavad hauas või hiies. Surnuile pannakse kaasa toitu ja neile vaja- lisi esemeid. Vanimaid eesti pühi on n. n. „hingede- aeg“, kui surnute hinged tulevad omastele külla. Neid

EESTI SUURIMAD RAHVALUULEKOGUJAD

Dr. J. Hurt Prof. M. J. Eisen
(1839—1907). (1857—1934).

Rahvusrõivais tütarlapsi I

Nuori Voima

1. UNGARI KÜLAKAUNITAR. 2. SETU NOORIK (Parikas'e foto). 3. PORTUGALI NEIU oma hurmavas vikerkaarekleidis. 4. RUMEENIA NEIU.

Noored kaunitarid

Setu noorik, põhjamaa naiselikuse esindaja, ei ole oma suurte krobeliste töökätega küll mingi iludus, võrreldes veetlevate lõuna- maiste kaasõdedega, kuid setu rah-

vusrõivais ta näib uhke ja väarikas — tõeline eesti kuninganna.

On küll õige, mis ütles rahvusrõivastest kõigi aegade kuulsaim kaunitar Kleopatra:

„Näib, et riided muutuvad õilsaiks, kui neid kantakse sugupõl-

vest sugupõlve. Vaene, kes rietatud oma kaugete esivanemate traditsioonide järgi, paneb end rohkem austama kui rikas kaupmees, kes tahab näidata kalli rõivastusega oma maitsetut toredust.“

Paavo Nurmi elulugu

T. Kaila järgi J. K.

Turu on Soomes imelikul kohal. Ta seisab kultuurse lääne ja süngelt karmi põhja vahel. Turu on kohaks, kus ristuvad haarav polaaröö oma vaikivate tõsiste põhjapoe-gadega ja lõunapoolne liikumis-tung, elavaloomuline teotsemistahe. Turu on olnud raskete heitluste

PRAOST G. RUTOPÖLD †

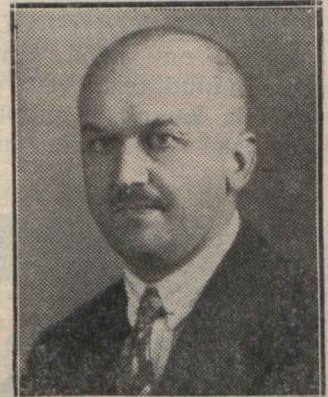
Jõuluks kojuruttavaile kooli-noortele kõneles ta „Jõulu-Õpilas-lehe“ juhtkirjas lembeil sõnul vilkuvaist, kutsuvaist kodutähtedest. Nüüd on ta ootamatult lahkunud meie juurest sinna tähtede taha, jättes leinama Treffneri koolipere, oma koguduse ja praostkonna.

kohaks, temas on peagu iga koht ajalooline. Ja aegu on olnud viletsaid, otse talumatuid: kui palju nälga, kõrki ülbust, häbistavat reetlikkust, isegi süüütut verd on näinud vanad, iidsed kivimüürid. Säärane on Turu.

Kui Turu vanast kaunist doomki-rikust tulles astuda üle silla, lonkida Aurajõe suus asuvale linna poolele, käända selle keskel Püha Mikaeli kiriku poole, siis avaneb silmade ees võrdlemisi uus madal-poolne puust linnaosa. Raudteejaa-ma läheduses leidub peagu saja meetri pikkune Jarrumiehen katu ja sellel nr. 4 all kolm ühekordset maja. Üks majust on kohe vastu tänavat ja teised, punased, taamal roheliste õuepõsaste ja -puude vahel. Teise õuemaja uksele ilutseb rauast valatud ukseilt: J. F. Nurmi.

Suurjooksja isa Johan Fredrik Nurmi on pärit Loimaalt, sündinud on ta 1860. aastal. Johan Fredrik oli alul põllumees, siis hakkas puu-sepaks. Ja maju ehitades ringi kolades juhtis saatus ta kokku maaneiu Matilda Vilhelminega, kes oli temast 12 aastat noorem. Tuttavad abielluvad 1892. a. ja noor perekond kolib Turusse. Johan Fr. töötas sääil alul kroonuametis, hiljem aga siirdus raudtee teenistusse.

Iseloomult oli Paavo isa vaikne, vaiksem kui Paavo, kelle „arglik-kust“ üldiselt tuntakse. Aga sõna-kas mees oli Johan Fredrik, mida tema kord ütles, see nii ka jäi. Ter-

DIR. JOH. KAIS,

Eesti populaarsem koolimees ja loo-dusteadlane, E. Õpetajate Liidu peda-googiline sekretär, algkooli õppekavade koostaja, „Eesti Entsüklopeedia“ toi-metaja, tulisem kooliuenduslane, meie õpetajate õpetaja — sai jõulu teisel pühal 50-aastaseks. Olles nii mitmekül-gsete huvidega ja määratu tööjõuga mees, on ta kuulsus kandunud kauge-male üle kodumaa rajade.

„Õpilaslehel“ on põhjust tänutundel mälestada lp. juubilari, sest dir. Kais oli üks esimesi, kes kohe õieti hindas koolinoorte ajalehe tähtsust ja astus ta agariaks kaastööliseks.

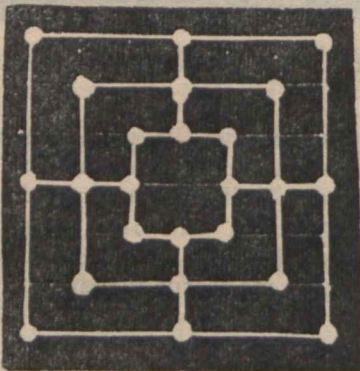
vis oli tal pigem kehva poole kui tugev. Arstid vangutasid pääd, Jo-han Fredriku süda olla nõrk. Ja 50-aastasena Johan Fr. süda lakkas töötamast. (Järgneb.)

Õpilaslehe 11
kupong nr. 11

Veskimäng.

MÄNGU VALMISTAMINE.

Kleepige papile mõlemale küljele paber, laske mõni aeg kuivada ja lõigake ta siis ruudukujuliseks, mille külje pikkus on 24 cm. Joonestage ruudule joonestik, nagu näidatud joonestusel. Jooned on üksteisest 3 cm kaugusel ja nende ristlemisekohad olgu märgitud ringikestega. Mängu juure kuuluvad 18 nuppu; üheksa neist on ühte värvi ja üheksa teist värvi. Nupudeks võib võtta lihtsalt papist väljalõigatud ringikesed.

MÄNGIMISE KIRJELDUS.

Mängijaid on kaks. Ühel on ühte värvi nupud, teisel teist värvi. Kordamööda kaetakse nupudega ruudul olevad ringikesed, katjate

oma äranägemise järgi. Kui kõik nupud ära laotud, tuleb neid kordamööda liigutada joonte sihis, ükskõik mis suunas, kuid ainult kõrvalolevale rõngakesele. Kui kolm ühevärvilist nuppu asetuvad kõrvuti ühele sirgjoonele, siis nimetatakse seda veskiiks. Kes saavutab „veski“, võib kõrvaldada mängust oma valiku järgi vastase ühe nupu.

Mängija, kellel jääb mänguväljale vähem kui kolm nuppu, või kelle nuppude käik on takistatud, jääb kaotajaks.

Neid, kes pikendavad

oma tellimisi, palub talitus alati teatele juure märkida või lasta postkontoris ametnikul märkida rahakaardile sõna „pikendus“. Samuti palume üksiknumbrite kaupa tellijail nelja nr. raha maksmisel alati märkida ka tellimislehe number. See hõlbustab märksa talituse tööd.

„ÕPILASLEHE“ NR. 1 JA 2

tagavarad on kõik läbi, seepärast palume uusi aastatellimisi alata nr. 11, mil juhul aastatellimine kestab s. a. jõuludeni. Võib aga tellida ka poolaasta kaupa.

„Teadus“

Tartus, Rütli 5
Trükikoda, raamatu- ja kirjutusmaterjali kauplus.

Õppurid!

Soodsaim estukoht on

Raamatu- ja kirjutusmaterjali-
kauplus

„ROHELINE PEGASUS“

Tartu, Riia 83

Ostan ja müün pruugitud raamatuid.

K. Luik'i

uuride-, kuld- ja hõbeasjadekauplus Viljandis, Lossi tän. 16

Suurim valik kuld-laulatuse- ja ilusõrmustest. Käe- ning taskuuurid, sein- ja äratusekellad, eriti suur valik lauahõbedat ja kristallid.

Anood ja taskulambi-patareid. Stella-
— akkude laadimine ja parandus. —

Müün

kirjamärke

Hinnakiri maksuta

K. Krass, Jõgeva mnt. 35

Põltsamaal

JOHANN FABER NÜRNBERG

Johann Faber'i
pliiatsite püsiva,
headuse tagab
haamritemärk

APOLLO
DESSIN
haamritemärgiga
on ületamatud

Looduse Lasteraamat

Teatavasti jõuluvanade viimasel kongressil oli päevakorra tulisemaks punktiks mudilastele heade raamatute hankimise probleem.

Küsimuse kohta võeti sõna väga elavalt ja kõik jõuluvanad konstateerisid häbistavat fakti, et täisealised kipuvad oma kirjavara korraldamisel täiesti unustama lapsed, kuigi just lastele on raamat esimeseks ja suurimaks sõbraks.

Jõuluvanad kurtsid, et täisealised on nähtavasti unustanud, missuguse õhinaga nad ise omal ajal lastena ootasid uute raamatute saamist ja millise innuga neid loeti.

Seepärast jõuluvanade kongress, konstateerides täis-

Asudes „Lasteraamatu“ kirjastamiskava täitmisele kuulutas K./Ü. „Loodus“ välja võistluse, mis kandis head vilja, sest auhinnatud teoste hulgas esinevad säärased algupärandid, nagu „Lendav maailm“, „Jänese poeg To-too“ jt., mida võib julgesti kõrvutada meie lastekirjanduse seniste tippsaavutistega. Üldiselt aga ulatub „Lasteraamatu“ algupärandite tase kaugelt üle meie vastava kirjandusliigi kesktaseme.

Rööbiti lastelektüüri rikastamiseks korraldatud algupärandite-võistlusega toimetab kirjastus eesti keelde valiku pa-

aliste lubamatut ükskõiksust laste lugemisvara eest hoolitsemisel, võttis ühel häälel vastu resolutsiooni, et mõnele suuremale kirjastusele tehtaks kiireks ülesandeks välja anda vähemalt 20 pildirikast ja hästi selge kirjaga trükitud raamatut. Seejuures seati vankumatuks nõudeks, et kõik juturaamatud oleksid lastele põnevad ja et sündmuste käik nendes oleks rajatud julgele, elurõõmsale tegevusele. Ka nõuti, et laste lugemisvara sisaldaks rohkem loomulikku eluilu, kui sihilikku kuiva moraalitsemist.

Lühikese nõupidamise järel otsustati selle suure ülesande täitmisele rakendada jõuluvanadele „Kuldraamatu“ kaudu juba tuttavaks saanud „Looduse“ kirjastus Tartus.

rimaid palasid maailmakirjandusest. Säärased nimed nagu Sophie Reinheimer, Elsa Beskov, Marja Konopnicka või Francis de Miomandre ei tohiks olla tundmatud ühelegi lastekirjandusest huvitatule.

Valitud tõlketeoste kohasust „Lasteraamatus“ võiks tagada seegi asjaolu, et osa neist on võetud Genfi Rahvusvahelise Haridusbüroo parimate lasteraamatute nimistusse, kuna ülejäänud teosed, näiteks „Peetrike reisi kuule“ või „Mängusõduri elulugu“, on selletagi tuntud klassiliste lasteraamatutena.

Looduse Lasteraamat on määratud 6—12-aastastele lastele ja sisaldab **20** raamatut, **1504** lk., kokku **300** pildiga.

● ● Eeltellijaille kohemakstavas rahas Kr. 22.—, järelmaksuga Kr. 24.—, 4 osas à Kr. 6.— iga kuu. ● ● Raamatud saadetakse eeltellijaille kätte köidete ilmumise järjekorras, kusjuures raamatute tegelik saatekulu, 1 kroon, jääb tellija kanda.

I osasari (6—9-a. vanustele).

* M. A. Bigham: ROTIPERE ELUPÄEVAD	Kr. 1.20
* M. Konopnicka: JUTUPAUNIKU JUHTUMUSED	„ 1.—
* S. Reinheimer: KUUSIKU LASTETUBA	„ 2.20
* E. Beskov: OLLE SUUSARETK	„ —.80
Irma Truupõld: ROHELISE PÄIKESE MAA	„ 2.40
* E. Avenarius: REIS ÜMBER TOA	„ —.80
* Aadi Virges: JÄNESEPOEG TO-TOO	„ 1.60

Kokku 7 raamatut, 464 lk., 106 mitmevärvilist pilti Kr. 10.—

EELTELLIJAILE kohemakstavas rahas: Kr. 8.50; järelmaksuga: Kr. 9.— 3 osas à Kr. 3.— kuus.

*-ga märgitud raamatud on juba ilmunud, ülejäänud osa ilmub hiljemalt veebruaris.

II osasari (8—10-a. vanustele).

F. de Miomandre: MÄNGUSÕDURI ELULUGU	Kr. 2.20
* G. Bassewitz: PEETRIKESE REIS KUULE	„ 2.40
Juuli Kautz: JUSS JA MAARJA	„ 1.10
* Aadi Virges: RAJAMAA TALU	„ 1.10
* Edla Vanamölder: VÖLUTUD KOOVITAJA	„ 1.60
* Karl Ristikivi: LENDAV MAAILM	„ 1.80
* Hindrek Rikand: RAHVAVANEMA LAPSED	„ 1.80

Kokku 7 raamatut, 624 lk., 115 mitmevärvilist pilti Kr. 12.—

EELTELLIJAILE kohemakstavas rahas: Kr. 10.50, järelmaksuga: Kr. 11.— Kr. 4.— kohe ja 2 osas à Kr. 3.50 kuus.

*-ga märgitud raamatud on juba ilmunud, ülejäänud osa ilmub hiljemalt veebruaris.

III osasari (9—12-a. vanustele).

* Sulev Einer: RAUDKAARNAD	Kr. 1.—
* G. Põldmaa: VANGISTATUD PÄIKE	„ 1.50
Elmar Volmre: KINDRAL NAKI	„ 1.30
Valve Saretok: KIKI SUUR SUVI	„ 1.50
Vello Eramaa: VÄIKESED AEDNIKUD	„ 1.50
* MÜNCHHAUSENI SEIKLUSED	„ 1.20

Kokku 6 raamatut, 416 lk., 79 mitmevärvilist pilti Kr. 8.—

EELTELLIJAILE kohemakstavas rahas: Kr. 7.—, järelmaksuga: Kr. 7.50, 3 osas à 2.50 kuus.

*-ga märgitud on juba ilmunud, ülejäänud osa ilmub hiljemalt veebruaris.

Osasarjade tegelikud posti-saatekulud tasub tellija kohe tellimise andmisel: I osa sarjalt — 30 senti, II osasarjalt — 40 senti, III osasarjalt — 30 senti.

Raamatud on välja antud eriti luksuslikul, paksul paberil ja nägusalt köites mitmevärvilise kaanepildiga.

K.-Ü. „Loodus“, Tartu

POSTI JOOKSEV ARVE 2055

44. AJALOOLINE ARVMÖISTATUS.

I 1, 2, 3, 4, 2, 5	X 1, 2, 3, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 5
II 2, 6, 7, 6, 4, 8, 6, 4	XI 4, 9, 2, 10, 11, 11, 12, 13, 6, 6
III 5, 9, 9, 8, 4, 10, 5, 2, 6, 11, 12, 3, 2	XII 5, 14, 15, 16, 6, 5, 17, 8, 15, 2, 6, 18, 18, 2
IV 13, 2, 10, 11, 9, 14, 3, 5	XIII 16, 5, 2, 14, 6, 18, 18, 2
V 5, 10, 1, 15, 2, 5, 11, 13, 16, 17, 10, 4, 18, 11, 2	XIV 3, 14, 9, 12, 19, 10, 5
VI 9, 10, 11, 10, 12, 6, 4	XV 20, 3, 21, 21, 5, 21, 21, 10, 3
VII 19, 6, 11, 11, 15, 2	XVI 6, 5, 14, 5, 12, 10, 6, 15
VIII 3, 3, 5, 10, 20	XVII 3, 4, 5, 12, 5
IX 5, 9, 9, 21	XVIII 17, 5, 19, 3, 14, 15, 3, 17

Igale numbrile vastab üks kindel täht. Kuid kummaski kastis on oma vastavus. Näiteks juhul kui 1 on parempoolses kastis a, siis vasakpoolses võib ta hoopis mõnda teist tähte tähistada; või jälle kui 4 oleks vasakpoolses kastis b, siis parempoolses ei pruugi ta sugugi b-le vastata.

I suurmees antiikajast, II Rooma keisreid, III Karl XII hüüdnimi, IV Eesti kindraleid, V Inglise valitsejaid ristisõdade aegu, VI Teebai kuningas Kreeka mütoloogias, VII india usupu-

hastaja, VII Rootsi kuninga nimi, kes valitses 1560—68, IX vanaaja maailmalinn, X sõda vanal ajal, XI tähtis eestlaste mäss, XII Makedoonia kuningaid, XIII Frangi kuningaid, XIV Vana-Kreeka linnu Eelise maakonnas, XV itaalia renessansi luuletajaid, XVI kuulus lahing Kreeka ajaloo, XVII Jaapani marssal, eriti tuntud Vene-Jaapani sõjast, XVIII Prantsuse keisreid.

Sõnad õieti leitud, saame nende esitähist antud järjekorras ühe eesti ärkamisaegse tegelase nime.

45. PEITEPILT.

Hobune on juba kärsitu. Kuhu jääb ratsanik nii kauaks?

46. NIMEKAART-MÖISTATUS.

S. Ä. Meier.

Et teada saada, kes on selle nimekaardi omanik, tuleb nimekaardil olevad tähed ainult ümber asetada ja otsitav elukutse ongi meil käes!

47. SILBIMÖISTATUS.

HÄVITUS — SADA — AJAKIRJANIK — SAJAB — HÄRRASMEE — KOJAMEES — KAEVAMA — SAAVUTAMA.

Igast antud sõnast tuleb valida üks silp nii, et antud järjekorras saaksime

leitud silpidest ühe tuntud eesti vana-sõna.

AUHINDADENA kõigi tänaste ülesannete õieti lahendajate vahel jagatakse R. Janno „Vutimehed“, karp vesivärve ja Jack London'i „Poksija Tom King“.

MÄRKUS: Kõigi tänaste ülesannete lahendused saata toimetusele hiljemalt 29. jaan., lisades lahendaja nime, soovikorral ka varjunime, täieliku aadressi, vanuse ja „Opilaslehe“ kupongi nr. 11. Ühtlasi lisagu iga lugeja väikesel lehekesel lahendustega kaasa vastuse küsimusele, mis meeldis teile käesolevas „Opilaslehes“ kõige enam, mis kõige vähem ja miks. Peetagu ka meele, et auhindade jagamisel on igal lahendajal niimitu auhinna saamise võimalust, kuimitu kupongi on ta lisanud lahendusele.

LAHENDUSED.

28. Ristsõnad.

Ristread: 1. kapillaar, 8. ahi, 9. uur, 10. Avinurme, 13. meri, 14. pahn, 15. endamisi, 16. e.g., 17. ta, 19. aula, 21. Apis, 23. hirv, 25. Ast, 26 aknaava, 27. tee, 28. ihnur.

Püstread: 1. kaamera, 2. ahven, 3. piirdeline, 4. luu, 5. larpima, 6. armas, 7.

re, 11. Niagara, 12. ehitis, 18. aster, 20. uhke, 22. Paan, 24. vai, 26. at.

29. Nimekaart-möistatus.

Nimekaardi omanik on elukutselt aednik.

30. Kelle teosed?

Nimetatud teoste autoriteks on järgnevad kirjanikud: 1. Ed. Vilde, 2. A. Gailit, 3. G. Suits, 4. A. Kitzberg, 5. Fr. Tuglas, 6. A. H. Tammsaare, 7. J. Pärn, 8. J. Pärn, 9. L. Koidula, 10. Suve-Jaan.

31. Maadeteaduslik möistatus.

Buenos Aires.

32. Ristarvud.

$$28 \times 7 = 196$$

$$26 : 13 = 2$$

$$42 + 16 = 58$$

$$52 - 39 = 13$$

$$148 \quad 75 \quad 269$$

33. Silpristsõnad.

Ristread: 1. karikaturist, 5. suvitus, 6. kuma, 15. mahutama, 9. virulane, 11. vastav, 12. neli, 14. vusserdamine.

Püstread: 1. kasutama, 2. rivi, 3. katus, 4. ristlema, 6. kumalane, 7. huvitav, 8. taru, 10. nelinurke, 11. vastavus, 13. rada.

34. Ristarvud.

$$22 + 52 = 74$$

$$60 - 5 = 55$$

$$7 \times 7 = 49$$

$$18 : 9 = 2$$

$$107 + 73 = 180$$

35. Ruutmöistatus.

1. Kopenhaagen, 2. Eidapere, 3. Tabivere, 4. Ebavere.

AUHINNAKS SAID kõigi „Opilaslehes“ nr. 7 ilmunud ülesannete õieti lahendamise eest Rootsi Raudpea O. Lutsu mälestuskogu „Ladina köök“, Valdur II peenrahakoti ja Aino Rõuk „Pildimapi“.

ÕIETI LAHENDASID kõik „Opilaslehtedes“ nr. 5, 6, 7 ja 8 ilmunud ülesanded E. Just, E. Mägi, V. Laos, Th. Laredei, 4. Mosin, K. Pallo, Männimäe, Kotkapoeg, V. Tammekivi ning E. Vene.

SUURAUHINNA suusad sai E. Just Jõgevalt.

Tegev ja vastutav toimetaja: M. Nurmik. Toim. sekr.: Ed. Tasa. Talitusjuht: E. Tõnismäe. Väljaandja: Tartumaa Opetajate Liit. „Opilasleht“ ilmub üks kord nädalas. Toim. ja talitus Tartus, Promenadi 2, O./K. „Koolivara“, tel. 8-29. Tellimishind postiga: 1 kuud — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., aastakäik 1 kr. Raamat-ajakiri „Laste Jututuba“ ühes „Opilaslehega“ tellides maksab 3 kuud — 20 s., 6 kuud — 40 s., aastakäik (12 raam.) 75 s. — Kuulutuste hinnad: Kuulutusküljel — 5 s. mm., tekstis — 10 s. mm., lehe ees ja tekstis teksti kirjaga 15 s. mm. — E. K. Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus 1936.